

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomae

Cvm Variis Indicibvs

De Deo Effectore, Creaturarvm Omnivm Tractatvs II. De Opere Sex
Diervm, Ac Tertivs De Anima

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1622

VII. Quod genus vitæ corporalis, seu politicæ homines in statu innocentiae
profiterentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93575](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93575)

Quod genus vite corporalis, seu politica, homines in statu innocentie proficerentur.

In hoc capite cetera explicanda supersunt, quæ ad modum viuendi in statu innocentie quoad externas, & politicas, vel domesticas actiones, & occupationes spectant. In quo puncto nonnulla explicanda occurrunt, quæ per breuia quædam dubia expediri possunt. Et primum, ac præcipuum est, an homines tunc in societate, vel communitate viderentur? In quo duplex communitas, seu societas humana distinguenda est. Vna dicitur domestica, seu familiaris: alia civilis, seu popularis, aut ciuitatis: quarum prior imperfecta, posterior verò perfecta censetur. Quia illa non est sibi sufficiens ad vitam transigendam: hæc verò totius sufficientie complementum habet, vt dixit Arist. lib. 1. Polit. cap. 2.

2. De priori ergo societate domestica non est dubium, quin in statu innocentie futura esset. Quia illa intrinsecè, ac naturaliter oritur ex coniunctione maris, & femine, ac filiorum procreatione, vt Arist. d. lib. cap. 1. docuit. Sed in statu innocentie esset societas maris, & femine cum speciali vinculo matrimonij, & consequenter cum cohabitatione necessaria ad filiorum generationem, & educationem: ergo in illo statu esset domestica societas, seu communitas. Addit verò Aristot. ibi, aliam veluti secundariam, quæ est domini, & serui. Sed hæc in illo statu non esset necessaria. Nunc enim necessaria, vel saltem vtilissima non est propter multas actiones, & ministeria, quæ ad sustentationem vite corruptibilis necessaria sunt: quæ necessitas in statu innocentie non esset: quia homines paucis indigerent ad sustentationem vite, & veluti præ manibus omnia in promptu haberent. Item nobilitas illius status conditionem seruilem in hominibus non permitteret: & ideo societas illa, quæ in altero extremo illam conditionem requirit, illi repugnaret, vt numer. 10. magis

Ex Arist. sen explicabimus. Addit præterea Arist. ibi, ex hac domestica societas naturaliter sequi aliam quidem in se maiorem, tamen in suo genere imperfectam, quam pagum vocat, quæ est parua communitas ex pluribus domib. constituta. Quam etiam dicit maximè videri secundum naturam: quia veluti naturaliter resultat ex generatione plurium filiorum, & ex successione natorum ex natis, seu nepotum ex filiis. Nam inde multiplicatur matrimonium, & familia, ac consequenter domus, ex quibus pagus confurgit. Vnde hæc etiam societas tanquam valde naturalis in statu innocentie fuisset.

3 Sed considerare oportet, hanc multiplicationem domorum, seu familiarum, duobus modis potuisse consistere: vnus est per solam diuisionem vnus familiae ab alia, sine aliqua peculiari coniunctione morali inter se: & sic non efficiunt propriè vnā communitatem politicam: sed vnum aggregatum per accidens plurium domesticarum communitatum. Nam in omni genere vnus physicè vel moraliter, sine aliqua vnione plurium distinctorum, non confurgit ex eis aliquid propriè vnum, seruata proportione. Nec sufficiet sola propinquitas secundum locum: nam inde confurgit vicinitas quædam, quæ ad summum inducere solet aliquam amicitiam, vel familiaritatem, non tamen moralem vnitatem, vel communitatem: vt vsu etiam comprobari potest in duabus, vel tribus familijs, vel monasterijs in deserto viuentibus in propinquis locis. Alius ergo modus multiplicationis familiarum, seu domorum, est cum distinctione domestica, & aliqua vnione politica,

quæ non fit sine aliquo pacto expresse, vel tacite iuuandi se inuicem: nec sine aliqua subordinatione singularum familiarum, & personarum ad aliquem superiorem, vel rectorem communitatis, sine quo talis communitas consistere non potest, vt latius dixi in Defensione Catholica lib. 3. cap. 1. & 2. Si ergo pagus solum sumatur pro acervo domorum, vt sic dicam, ille necessitate naturali sequitur ex multiplicatione filiorum, nepotum, &c. & ita sine dubio esset in statu innocentie. Si autem pagus dicatur aliqua communitas politica moraliter vnā, vt explicauimus, quæ parua sit, sic talis pagus quædam ciuitatis inchoatio esse videtur, & veluti pars eius, vel quasi accessorius ipsi esse solet: ideoque eadem ferè ratio de illo, & de ciuitate esse videtur.

In vniuersum ergo interrogari potest, an esset in statu innocentie propria communitas politica, siue pagi, siue ciuitatis, siue regni. Et ratio dubitandi est, quia in illo statu cessaret ratio constituendi tales communitates inter homines, quæ nunc in statu nature corruptæ inuenitur. Nunc enim congregantur familiae hominum in vnā ciuitatem, quia vnā familia non sufficit, vel ad sustentandum, vel ad seruandam communem iustitiam inter diuersas familias, vel ad se tuendum ab omnibus incommodis: vel ad se, & suos defendendum ab hostibus, & alias similes vite corruptibilis necessitates. At verò in statu innocentie quilibet familia sufficeret sibi, quia propriè innocentiam, & immortalitatem, non haberet hostes, à quibus defenderetur: nec essent infirmi, quibus subueniretur: nec essent iniuriæ inter personas diuersarum familiarum, propter quas vindicandas, aut cauendas esset necessaria regia potestas. Ergo tunc non esset necessaria politica societas.

Dices, fuisse propter se conuenientem, quia homo est animal sociale, quæ proprietates naturalis est, & in statu innocentie permaneret. Vnde Arist. supra dixit, hominem naturā esse civile animal, & sociale. Sed contra hoc est, quia hæc hominis proprietates sufficienter expleretur partim per societatem domesticam, partim per mutuam communicationem, & familiaritatem plurium familiarum, seu personarum diuersarum domorum inter se. Aliud enim maius vinculum morale inter diuersas familias eiusdem ciuitatis naturale non est, saltem in natura integra: licet in natura corrupta, vel pura esset naturaliter consequens ad indigentiam talis status. In quo sensu locutus est de homine Aristoteles. Qui nihilominus addidit, *Qui sine ciuitate est per naturam, & non per fortunam, aut nequam est, aut potior quā homo.* In statu autem innocentie homo esset plusquam homo, vt sic dicam, & ideo ciuitate non indigeret.

Nihilominus dicendum videtur, homines in statu innocentie, si duraret, habituros fuisse inter se politicam societatem, qualis in ciuitate perfecta, vel regno esse potest. Ita sentit D. Thom. 1. par. q. 96. art. 4. iuncto 3. vbi Caiet. idem sentit, & Lipoman. in Catena Gen. 9. & Perer. lib. 4. in Gen. disp. de imper. hom. Et fundamentum esse debet, quia coniunctio hominum in vnā ciuitatem, non per accidens tantum ratione peccati, aut corruptionis naturæ, sed per se conuenit homini in quocunque statu, & ad perfectionem eius pertinet. Quod primò suadet D. Thomas exemplo Angelorum: nam eorum status, & naturalis conditio multo perfectior est, quā in hominibus, & in statu innocentie fuisset, sed in Angelis est societas, & communitas cum ordine, & subordinatione eorum inter se: vt Dionysius tradidit, & in superioribus visum est: ergo cum proportionem non defuisset in hominibus in statu innocentie. Secundò,

1. Dubium an homines in statu innocentie viderentur in communitate.

Responsio de societate domestica & affirm quoad filiorum procreationem

Non tamen quoad seruorum ministeria.

Ex Arist. sen explicabimus. Addit præterea Arist. ibi, ex hac domestica societas naturaliter sequi aliam quidem in se maiorem, tamen in suo genere imperfectam, quam pagum vocat, quæ est parua communitas ex pluribus domib. constituta. Quam etiam dicit maximè videri secundum naturam: quia veluti naturaliter resultat ex generatione plurium filiorum, & ex successione natorum ex natis, seu nepotum ex filiis. Nam inde multiplicatur matrimonium, & familia, ac consequenter domus, ex quibus pagus confurgit. Vnde hæc etiam societas tanquam valde naturalis in statu innocentie fuisset.

Explicatur illa Aristot. sententia per distinctionem.

Alterum membrum.

quid, quia hæc communitas vite non tantum propter indigentiam mutui auxilii, sed etiam propter se aptibilis est, ad maiorem vite iucunditatem, & honestam communicationem, quam homo naturaliter amat.

Tertio, quia in illo statu non omnes homines essent æquales in scientia, & virtute, vt lib. 3. cap. 9. dictum est, & rectè D. Th. præmittit in d. ar. 3. ergo licet illa societas perfecta, non esset necessaria, propter corporum indigentiam, vel defensionem, posset esse vtilissima ad studium scientiarum, vt doctiores possent minus doctos instruere. Idemque est de rerum experientia, non enim possent singuli omnia per se experiri: oporteret ergo, vt mutuo se iuuant, etiam per traditionem, & humanam fidem, quæ in illo statu esset longè certior propter innocentiam. Item ad virtutis auxilium esset illa communicatio vtilissima, & feruentiores verbo, & exemplo possent minus perfectos excitare. Et hæc ratio multum augetur considerando in illo statu non solum bonum nature ordinem, sed etiam gratiæ. Nam oporteret homines habere aliquam communem regulam fidei etiam externam, vt eandem fidem conseruare perpetuò possent, & secundum illam colere Deum, non solum priuatim, sed etiam cultu publico totius communitatis, seu Ecclesiæ. Hæc autem ecclesiastica vnitas supponit communitatem ciuilem statui hominum accommodatam.

Denique, si homines tunc peccare possent, etiam ad malefactorum correctionem, & emendationem, ciuilis communitas esset vtilissima. Verisimilius ergo est, homines in eo statu politicam communitatem habituros fuisse. Quanta verò illa futura esset magis incertum est: id est, an essent omnes homines in vna ciuitate victuri, vel potius essent ciuitates multiplicandæ: & si plures essent, an vnum, vel plura regna componerent: vel vnaqueque per se viveret: & similia, quæ vnusquisque coniectare potest. Vtendo alio principio supra tractato, scilicet, quanta futura esset in illo statu multiplicatio hominum simul viuentium in hoc mundo: & an omnes in Paradiso terrestri habitaturi essent, vel omnem mundi regionem incolerent. Nam si omnes intra Paradisum continerentur per modum vnius ciuitatis, vel saltem vnius regni coniungi possent. Si tamen extra Paradisum extenderentur, tunc maior etiam multiplicatio ciuitatum, vel etiam regnorum fortè fuisset. Sed de his hæc tenus.

Hinc verò expenditur secundum dubium de dominio hominis in homines, quod in numero 2. huc remissimus. Diximus enim supra habuisse homines in statu innocentie dominium in omnia bruta animalia. Vnde statim oriebatur dubium, an vnus homo in alium dominium habuisset. Et ratio dubitandi statim occurrit, quia hoc dominium non potuit haberi, nisi ex dono Dei, Deus autem solum in bruta dedit homini dominium, non in alios homines, vt obseruauit August. lib. 19. de ciuit. cap. 15. Responso verò D. Thomæ supra, & communis est, duplex esse dominium: vnum oppositum seruituti: aliud quod ad subditum refertur. Primum vocare possumus dominium proprietatis: aliud dominium iurisdictionis, seu gubernationis, latè iurisdictionem intelligendo, vt mox explicabo. Vnde primum dominium dat potestatem in personam serui, & omnes actiones eius: id est, ad vtendum seruo in omnem conuenientem usum propter vtilitatem domini. Aliud verò dominium solum confert potestatem ad gubernandum, & dirigendum subditum in suis actionibus: & principaliter propter vtilitatem ipsius subditi. Quæ omnia in tractatu de iusticia latius docentur, suntque clara, & certa.

Dicimus ergo in statu innocentie non fuisse futurum dominium proprietatis vnius hominis in alium. Ita docent D. Th. & omnes cum Aug. lib. 19. de ciuit. cap. 15. dicente: *Conditio seruutur iure intelligitur imposita peccatori.* In illo ergo statu non esset seruitus: ergo nec dominium proprietatis: hæc enim duo correlatiua sunt, & vnum sine alio esse non potest. Vnde ponderat supra Aug. nunquam in Scriptura hominem appellatum fuisse seruum, donec Noë iustus peccatum filij, na maledictione vindicauit. Vnde infert, *Nomen itaque illud culpa meriti, non natura.* Idem sumitur ex Greg. 21. Moral. cap. 10. alias 11. Et ratio est manifesta, quia libertas est homini naturalis, & magna eius perfectio. Vnde illa priuari magna pena, & miseria est. At status innocentie liber esset ab omni miseria, & pena: ergo liber esset ab hac seruitute: ergo ibi non esset dominium tali seruituti oppositum. Et de hoc dominio locutus est Dominus, quando illud homini contulit in bruta animalia, & non in homines, vt Aug. supra, indicauit. Non verò abstulit Deus homini potestatem introducendi hoc dominium, interueniente peccato, vt in materia de iust. latius traditur. Et ita dicta assertio, & ratio procedit optimè de omnibus hominibus in sua innocentia perseverantibus. Si qui verò peccarent, mereri possent interdum in seruitutem redigi, sicut possent alijs pœnis puniri. Sed in huiusmodi euentu peccans extra statum innocentie fieret, & vt supra dixi, incertum nobis est, qualis esset in illo statu modus gubernandi, & puniendi peccatores.

Secundò dicimus, dominium directiuum, seu gubernatiuum futurum fuisse inter homines in statu innocentie. At hoc enim dominium pertinet potestas imperandi alijs in eorum commodum, & communis boni. Quæ potestas in rigore latius patet, quàm iurisdictionis. Quia pater potestatem hanc dominatiuam habet in filium, & familiam suam, licet propriam iuris distinctionem non habeat, iuxta doctrinam D. Th. 2. 2. q. 65. a. 2. in Corp. & ad 2. Quamquam generaliùs loquendo, omnis potestas ad gubernandum alios possit iurisdictioni appellari. Et sic probatur conclusio. Nam in statu innocentie vir haberet potestatem in uxorem, quia hoc naturale est, & per se ad bonum ordinem, & pacem inter ipsos coniuges necessaria est: licet in illo statu illa subiectio esset sine imperfectione, & coactione, sub qua imperfectione per peccatum est introducta, vt in fine libri precedentis exposuimus. Simili modo pater haberet dominium in filios ad gubernandum illos: eandemque haberet super totam familiam suam. Nam hæc potestas adeo est necessaria in communitate domestica, vt de patre, vel matre familias non bene vtenne tali potestate dixerit Paulus 1. Corint. 5. esse infideli deteriorem, vt notauit August. d. lib. de Ciuit. cap. 15. & 16.

Denique simili modo dicendum est, supposita in illo statu communitate perfecta ciuitatis necessarium fuisse in illo statu proprium dominium iurisdictionis: quale est in principe respectu subditorum. Quia non ex culpa, sed ex ipsa rei natura sequitur hæc potestas ad talem communitatem, tanquam necessaria ad conseruationem eius, vt optimè docet D. Thomas supra. Et latius diximus in d. lib. 3. Defensionis catholice, à princ. Nam illa doctrina in omni statu nature humane, siue pure, siue integræ, siue lapsæ locum habet. Neque subiectio respondens huic dominio esset defectus, vel imperfectio repugnans perfectioni status innocentie: quia nec priuaret hominem libertate simpliciter, & dominio suarum actionum: nec subderet eum ad seruiedum alteri in eius commodum: sed ad obediendum in actib. honestis in proprium, vel comune bonum, & commodum redundantibus.

L 4 Neg

10
2. Assertio
in ordine.
Probatur ex
Aug. & Greg.
207.

15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Notè

11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Probatur

12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Declaratur
& probatur:

Nec potestas illa gubernatiua tunc esset coactiua, per quam subditi poenis subijcerentur: sed esset directiua ad maius bonum, & pacem communitatis ordinata. Quod semper intelligo de subditis in sua innocentia perseverantibus. Nam si fortè aliqui peccarent, de istis alia esset ratio, vt saepe diximus.

13. *Discrimen inter potestatem politicam, & economicam.* Est autem notanda differentia inter hanc potestatem politicam, & economicam: quod hæc posterior per modum propriæ passionis manat ex tali coniunctione, & tali personæ determinatæ conuenit, seu in ea quali resultat per modum relationis, posito tali fundamento. Vt supposito contractu matrimonij ex natura rei statim vir habet potestatem in uxorem. Et similiter supposita generatione filij, naturalis est potestas parentum in illum. At verò potestas politica licet ex natura rei resultat in tota communitate, eo ipso, quod in vnum corpus politicum congregatur, non tamen conuenit determinatæ personæ, sed ad communitatem per se pertinet modum regiminis statuere, & determinatæ personæ potestatem illam applicare, vt in loco citato latè dixi. Vnde in rigore loquendo, idem quoad hanc partem fuit in statu innocentie seruandum: nam est eadem ratio, quæ non in culpa, sed in ipsa æquitate naturali fundatur.

14. *Quæstiones in hac incidentes. Eius resolutio absoluitur loquendo.* Quæri autem potest, si Adam non peccaret, & ipso permanente in via, ita genus humanum multiplicaretur, vt ad constituendam ciuitatem sufficeret, an semper tanquam omnium parens principatum habuisset? Respondeo, solam rationem progenitoris non satis esse ad fundandum principatum cum perfecto dominio iurisdictionis, & potestatis politice in perfectam communitatem, quæ ex multis familijs coalescit, etiam si omnium illarum vnus sit primus parens. Et ratio est, quia eo ipso, quod filius per rationis vsum, & libertatem, ac ætatem perfectam emancipatur, liberatur à patria potestate, & fit sui iuris. Vnde si propriam familiam habeat, in illa habet suam economicam potestatem æqualem potestati, quam habet pater in sua familia: nec tenetur ex sola natura rei in vnum populum cum patre coniungi: nec inter eos altior potestas iurisdictionis ex natura rei intercedit. Vnde etiam post lapsum Adam non habuit talem potestatem in filios, vt bene notauit Salom. tom. 1. de iustitia, q. 65. art. 2. dub. 1. etiam si contrarium indicet Soto lib. 4. de iustitia, q. 3. ar. vnico. §. Quod si quæras, sola illa ratione ductus, quod Adam solus fuit primus humani generis parens. Sed (vt dixi) hæc ratio non sufficit, quia necessarium est, vt accedat consensus eorum, qui in vnam ciuitatem coalescunt, saltem quoad capita familiarum. Non legimus autem Adam, & Cain, verbi gratia, cum suis familijs in vnam ciuitatem conuenisse, cuius politicus principatus Adæ fuerit collatus. Sed potius legimus Cainum primam ciuitatem condidisse. At verò in statu innocentie verisimile est, eo ipso, quod familiæ filiorum, & aliorum posterorum Adæ multiplicarentur, fuisse in vnum politicum corpus congregandas, propter summam vnionem, & pacem, quæ inter homines tunc fuisset. Vnde credi etiam potest omnes posteros accepturos Adamum in suum Regem, & Principem, magis ipso vfu, & interpretatiua voluntate, quam expresse pacto, aut electione. Quid autem postea fieret, multiplicatis, & dispersis per orbem familijs hominum, coniectari vix potest, nedum affirmari.

Salon. rectius quam Soto

Vel loquendo de statu innocentie.

15. *Quæstio in hac altera de dominio hominis.* Non omittam autem hoc loco interrogare, an perseverante statu innocentie esset in vno homine dominium particulare in alium tanquam in famulum, qui seruus non sit. Hæc enim potestas, & subiectio illi respondens est quasi media inter

duas præcedentes. Nam subiectio famulatus non habet vilem conditionem seruitutis, quia non priuat libertate simpliciter, nec constituit famulum sub dominio proprietatis heri, & ideo non videtur ita repugnare itati innocentie, sicut seruitus. Item non est introducta in penam, sed in subsidium, & iuuamen, quod posset esse in statu innocentie necessarium.

Nihilominus non fuisse futurum in statu innocentie tale genus dominij, vel famulatus, probatur primò: quia licet famulatus non sit tam vilis conditio sicut seruitus, nihilominus in hoc cum illa conuenit, quod potestas domini in famulum ad vtilitatem domini tota ordinatur: & ex hac parte famulatus multum participat conditionem seruilem minus decoram, seu decentem innocentie statui. Deinde subiectio illa ex parte famuli introducta dici potest per peccatum Adæ, quia nullus homo alterius sit famulus, nisi propter indigentiam, & necessitatem huius vite mortalis, quæ indigentia nulla esset in itatu innocentie, & ideo in illo nullus seruiret alteri ex obligatione iustitiæ, & propter stipendium per modum famuli, licet per charitatem omnes inuicem ministrarent. Denique etiam ex parte dominorum (si cogitetur) nulla ratio, aut necessitas talis potestatis, vel dominij reddi potest. Quia famulorum auxilium, vel propter corpora corruptibilia, quæ indumentis, alimentis, medicinis, & alijs similibus adiutorijs indigent, vel per vanitatem, & ambitionem introductus est: vtrumque autem in statu innocentie defuisset: quia sine vilo serè labore, aut ministerio homines haberent paratissimos cibos, & vestibus non indigerent: nec haberent abundantiam diuitiarum particularium, quarum negotiationi incumbere: ergo nullo famulatu indigerent, & consequenter neque ex hac parte peculiare dominium in auios homines haberent.

Tertium verò dubium hac occasione excitatur, an in illo statu esset rerum diuisio, quoad dominia terrarum, fructuum, animalium, aliarumque temporalium rerum. Nam licet Deus dederit homini vniuersale dominium istarum rerum, vt supra diximus, non tamen hæc bona inter homines diuisit, sed singulis tradidit omnia, vt suo arbitrio possent omnibus vti, prout vellent: & hoc modo etiam post lapsum fuerunt omnia communia, donec diuisio, seu appropriatio dominiorum introducta est. Est ergo dubium, an similis diuisio introduceretur in statu innocentie, vel semper conseruaretur rerum communitas? In quo puncto communis sententia est, in statu innocentie non fuisse futuram rerum diuisionem, nec priuata dominia. Ita docent Soto, & alij plures authores, qui de dominio, & rerum diuisione in tractatibus de iustitia disputarunt, & prius docuit Scotus in 4. dist. 15. q. 4. art. 1. putatque fuisse præceptum naturale, quod postea dicit fuisse reuocatum, meliusque dixisset, mutatis rebus, & statu hominum ex se cessasse. Itaque sentit, diuisionem rerum per se non esse licitam, sed solum in casu necessitatis: in statu autem innocentie cessasset necessitas, quæ nunc est, & ideo tunc non esset. Declaratur minor, quia diuisio rerum nunc necessaria est, tum propter vitandas rixas inter homines, pacemque seruandam: tum propter sustentationem hominum, quia si bona essent communia, homines negligenter custodire, & operari illa: hæc autem duæ rationes in statu innocentie cessarent, vt est notum ex dictis: ergo tunc non esset licita talis diuisio, ac proinde non esset. Et fauent huic sententia Patres interducentes, communem vsum rerum per se conuenire hominibus: diuisionem autem occasione peccati esse introductam. Ita Clemens I. Epist. 5. habetur in cap. 2. 12. quæst. 1. & ideo Chrysostomus

Romus Orat. de Sancto Philogon. meum, & tuum frigidum verbum, & malorum omnium incentium appellat. Et similia ferè habet Ambros. lib. 7. in Lucam. c. 12. nolite solliciti esse.

Et placet quidem hæc sententia quoad alterationem intentam: declaranda tamen convenienter est. Nam in primis non videtur esse datum in illo statu præceptum prohibens hanc rerum diuisionem: quia nec positium inuenitur, nec naturale colligitur ex principiis rectæ rationis. Quia talis diuio de se nec contra iustitiam esset, nec contra aliam virtutem, & posset esse utilis, vt bene explicauit Leonard. Lessius lib. 2. de iustitia, cap. 2. dub. 2. Vnde vterius distinguendum videtur inter bona mobilia, & immobilia. Nā mobilia magis sunt subiecta diuisioni, quia eo ipso, quod occupantur, seu capiuntur, sunt accipientis. Et hoc ius videtur fuisse necessarium etiam in statu innocentie. Nam qui colligeret fructus arboris ad comedendum, eo ipso acquireret peculiare ius in illos, vt posset illis libere vti, & non possent inuito possidente auferri sine iniustitia. At verò in bonis immobilibus non esset necessaria similis diuio: & de illis principaliter loquuntur dicti auctores. Considerandum verò vterius est, potuissent homines in eo statu operari terram, & fortasse aliquam eius partem seminare. Inde ergo necessario fieret consequens, vt postquā aliquis particulam terræ coleret, non posset iuste ab alio priuari vfu, & quasi possessioe illius: quia ipsa naturalis ratio, & ordo conueniens hoc postulat. Potuisset etiam vfu introduci, vt qui semel illam particulam terræ occuparet, tanquam propriam illam possideret, quandiu illam non dimitteret: & idem dici potest de particula terræ ad habitationem, & quasi domicilium destinata. Hæc tamen quasi nihil reputantur: & ideo absolute negatur diuio bonorum in illo statu. Præterquam quod etiam in illis rebus posset esse variæ consuetudines non repugnantes illi statui: quæ ex vario arbitrio hominum penderent. Et ideo nihil certum de illis dici potest.

Quarum denique dubium ex dictis facile expediri potest, nimirum, quibus in actionibus, seu exercitijs, aut operibus homines in illo statu occuparentur. Non enim futuri erant otiosi: quia hoc & rectæ rationi aduersatur, & tedium, ac molestiam parit, & tamen non facile inuenitur negotium in quo tunc occuparentur. Quia tunc nec essent bella, nec lites, nec corporum curationes, aut vestes, aut artificiosi cibi: nec pro diuitijs acquirendis negotiationes, nec opera misericordie corporalis locum haberent: quia nulli essent infirmi, afflicti, &c. Nec etiam tunc esset vfu artium mechanicarum: quia omnes ordinantur ad subueniendum necessitatibus corporum, quæ tunc non essent. Ex actionibus ergo, quæ per corpus exercantur, nullæ inueniuntur illi statui accommodatæ. Aliunde verò non potuissent tunc homines perpetuò contemplationi vacare: quia corpus animale non posset sine magno labore, vel speciali miraculo, animæ in illo exercitio mentis perpetuo cooperari: nec anima ipsa sine cooperatione corporis posset contemplari.

Resolutio tamen breuiter est, vitam hominis in illo statu maiori ex parte fuisse futuram contemplatiuam, cum aliqua tamen moderata actione illi statui conueniente mistam. Hoc generatim declaratur, quia hoc genus vite est magis de se accommodatum humanæ naturæ, præsertim in statu vite, & quasi intrinseca mortalitatis: & consequenter est etiam perfectius, quia in eo habet anima meliorem partem, & corpus conuenienti exercitio non priuatur. Deinde priorem partem docuit Damasc. lib. 1. cap. 30. dicens: *Deum in Paradiso tam spirituales, quam corporeos hominem colloarat, signifi-*

dem in corporeo, qui in terra erat quantum ad corpus de-
gens spiritualiter versabatur cum Angelis, diuinas cogita-
tiones excollens, iisque sese alens, nudus ob simplicitatem,
vitæque arte, ac furo carentem, atque inacomparatus,
vt ad solum creatorem per res ab ipso creatas asurgeret,
ipsiusque contemplatione quam incunabilem frueretur.
Quæ quidem præcipue dixit Damascenus de Ad-
damo, quia à principio perfectus fuit: ad homi-
nes verò ab illo futuros debet cum proportionem
accommodari. Nam omnes illi (quantum credi-
bile est) scientiarum naturalium studijs, & con-
templationi vacarent: & ita magnam vitæ par-
tem fortasse vsque ad consuetudinem ætatis in ad-
discendis scientijs, postea verò in illis docendis
occuparentur. Accedit, quod non solum contem-
plationi naturali Dei & effectuum eius, sed maxi-
mè supernaturali, quæ per fidem, & charitatem
exercetur, præcipue vacarent: quia in hac maxime
beatitudo huius vitæ consistit, & ad futuram præ-
cipue conducit.

Altera item pars colligitur ex verbis Gen. 2. ²¹
Postquam D. us hominem in Paradiso voluptatis, vt opo-
raretur, & cust. direxit illum. quem locum supra libro
tercio, capite sexto, num. 17. de exteriori opere, &
cultura terræ moderata, & delectabili exposui-
mus. Addit Perer. libro quarto, in Gen. c. 1. de vna aliam
vfu carnium in statu innoc. quod homines in sta-
tu innocentie omnes artes liberales colerent.
Quod quidem de Dialectica, & alijs pertinentibus
ad Mathematicas, scilicet Arithmetica, Geome-
tria, Astrologia, Perspectiua, Cosmographia, & si-
miles, valde credibile est, quia hæc omnes intelle-
ctum perficiunt: & externam actionem, modera-
tam, ac facilem, & honestam habent delectatio-
nem. Alia verò, quæ circa sermonem versantur,
minus essent in illo statu necessaria, vt Gramma-
tica, & Rhetorica: quia in eo statu tantum esset vi-
na lingua, quam vfu ipso omnes perfectissimi ad-
discerent. Fortasse tamen etiam per artem possent
illam periphrase, præsertim in his, quæ ad poësim
pertinent. Item ex feruilibus artibus aliquas no-
biliore exercere possent, vt venatorium, vel re-
creationis causa, & honesti exercitij: vel ad inti-
mius naturas animalium interfectorum penetran-
das. Idem de arte pingendi, agricultura, & simili-
bus considerari potest. Præter hæc autem omnia
posset etiam in sacris actionibus exerceri: vt in-
ferius suo loco attingemus.

CAPVT VIII.

An homines in statu innocentie nascerentur in gratia, iustitia, & scientia perfecti.

Diximus de perfectione ad corpus pertinentem: nunc superest animæ perfectio explicanda. Et de naturali quidem nihil est, quod addamus: quia in anima rationali per se spectata non est alia perfectio naturalis præter substantiam eius, & potentias intellectus, & voluntatis: quæ totam suam naturalem perfectionem à principio necessariò habuerunt, quia illa indiuisibilis est: neque in se magis aut minus recipit. Vnde quælibet anima simul recipit ab initio creationis totam hanc perfectionem, quantum est capax. An verò hæc indiuidualis perfectio esset æqualis in omnibus animabus, vel si est inter eas inæqualitas, an illæ animæ humanæ essent in naturalibus perfectiores, quam nunc sint, non oportet in præsentia disputare. Nam prior pars generalis est ad omnes status humanæ naturæ, & in materia de anima tractatur. Posterior autem pars iuxta superius dicta est definienda, quia si futuri essent iidem homines, qui nunc sunt, cessat quæstio, nam etiam animæ eandem essent perfectionem habituræ. Sin autem homines alij, & numero diuersi, tunc essent futuri, incertum

1.
Quid de perfectione naturalis animarum.

Consule Conbricen. lib. 2. de anima c. 1. q. 3.